

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

"Η Πολιτική της Ε.Ε. για την Εκπαίδευση"

- Η εκπαίδευση ως δημόσιο αγαθό. Αποτελεί κι ευρωπαϊκό δημόσιο αγαθό;
Η συνεργασία στην εκπαίδευση λαμβάνει υπόψη τις παραδόσεις των κρατών μελών και την ποικιλομορφία των εκπαιδευτικών συστημάτων
Πιστή εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας

- Ο ρόλος της Ε.Ε. σήμερα στον τομέα της εκπαίδευσης
Υποστηρικτική αρμοδιότητα
Έμφαση στην κατάρτιση (απασχολησιμότητα, επιχειρηματικότητα), δια βίου μάθηση, κοινωνία της γνώσης

- Ιστορική αναδρομή
Σχεδόν καμία αναφορά στις ιδρυτικές συνθήκες σε θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής
Τη δεκαετία '60 ενδιαφέρον για την επαγγελματική εκπαίδευση και την αρχική κατάρτιση
Τη δεκαετία του '80-'90 επικουρική δράση σε θέματα διαρκούς κατάρτισης και δια βίου μάθησης
Το 1992 και στο πλαίσιο των στόχων της πολιτικής ενοποίησης, αναγνωρίστηκε στην ΕΕ η δυνατότητα να αναπτύξει δράσεις σε ευρύτερα θέματα εκπαίδευσης για την επίτευξη παιδείας υψηλού επιπέδου, μέσα από συνεργασία με Κ-Μ
Κατά την εγκαθίδρυση της ενιαίας αγοράς, οι περισσότεροι τομείς δράσης επηρεάστηκαν άμεσα ή έμμεσα. Στην περίπτωση της εκπαίδευσης, προσπάθεια δημιουργίας μιας ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας, αλλά και αναβάθμιση της δια βίου μάθησης στην πολιτική ατζέντα
Ενδεικτικά προγράμματα: COMETT, PETRA, LINGUA, LEONARDO, ERASMUS
Προγράμματα Δράσης: Δημιουργία μιας «ομπρέλας» για τα κοινοτικά προγράμματα που αφορούν την εκπαίδευση (7 δισ. € για την περίοδο 2007-13, 14 δισ. €, το 2014-2020)
Όχι όμως -καταρχάς- η διαδικασία της Μπολόνια
Στρατηγική της Λισαβόνας (2000): η εκπαίδευση συμπεριλαμβάνεται στους τομείς δράσης με ποσοτικοποίηση στόχων, εφαρμογή της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού
Δημιουργία Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης (EXAE)

- Στόχοι της Ε.Ε. για την εκπαίδευση
«Το ευρύτερο πρόγραμμα της ΕΕ είναι κατά βάση οικονομικής φύσης και οι δραστηριότητες κοινωνικής πολιτικής περιορίζονται από την κύρια επιδίωξη της Επιτροπής να ενθαρρύνει την κινητικότητα της εργασίας»
Αύξηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της δημόσιας πολιτικής, αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων που έχουν τα κράτη μέλη, προβολή και (ιδανικά) εφαρμογή των πετυχημένων πρακτικών, εκσυγχρονισμός των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης, δημιουργία πλαισίου που θα οδηγεί στη στενότερη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας

- Η Ε.Ε. και οι διαφορετικές βαθμίδες της εκπαίδευσης
Η εκπλήρωση των στόχων της ευρωπαϊκής ενοποίησης έχει καταστήσει αναγκαία την υπερεθνικοποίηση διαστάσεων της εκπ/κης πολιτικής, με αποτέλεσμα οι χώρες να οδηγούνται σε μια διαδικασία εκσυγχρονισμού της λειτουργίας των εκπ/κων τους συστημάτων
Στη γενική εκπ/ση έχουν γίνει λίγα, ως αποτέλεσμα της διαφορετικότητας που παρατηρείται παραδοσιακά. Οι εθνικές πολιτικές έχουν επηρεασθεί πάντως σε θέματα, όπως οι ίσες ευκαιρίες στην πρόσβαση στην εκπ/ση και η προώθηση της διδασκαλίας ξένων γλωσσών
Η έμφαση στην τριτοβάθμια και την επαγγελματική εκπαίδευση. Λόγοι για αυτό
Χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης πολιτικής: προώθηση της εξειδίκευσης, ολίσθηση της εκπαιδευτικής πολιτικής από μια κοινωνική πολιτική σε μια ενεργητική πολιτική για την αγορά εργασίας.

- Συμβάλλουν αυτές οι δράσεις στην Ευρωπαϊκή ενοποίηση;
Στο πλαίσιο της σύγχρονης παγκοσμιοποίησης η δράση της Ε.Ε. και της Επιτροπής, πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, οριακά παρατηρούνται λειτουργικές διαχύσεις.
- Πώς επηρεάζουν οι κοινοτικές δράσεις για την εκπαίδευση, τις πολιτικές των κρατών μελών;
Χρηματοδοτικά. Οργανωτικά - θεσμικά
- Υπάρχει τελικά εκπαιδευτική πολιτική της Ε.Ε. ή μήπως κάτι λιγότερο;
Περισσότερο συγκροτημένες και στοχευμένες δράσεις της Ε.Ε. για την εκπαίδευση και λιγότερο μια ολοκληρωμένη εκπαιδευτική πολιτική που αφορά εξάλλου τον «σκληρό πυρήνα» του έθνους κράτους

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ):

- Ασδεράκη (2008). «Ευρώπη και παιδεία. Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης», Εκδόσεις: Πατάκη.
- Μαραβέγιας (επιμ.) (2011) «Εξευρωπαϊσμός στο Μεσογειακό Χώρο», Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη, (κεφάλαιο: «Ο εξευρωπαϊσμός της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης»).
- Μαραβέγιας, Σακελλαρόπουλος (επιμ.) (2006). «Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελλάδα», Εκδόσεις: Διόνικος, (κεφάλαιο: «Η εκπαιδευτική πολιτική της Ε.Ε. και η Ελλάδα: τάσεις και προοπτικές ιδιαίτερα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση»).
- Μαραβέγιας και Τσινιτσιζέλης (επιμ.) (2007). «Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση. Οργάνωση και Πολιτικές. 50 Χρόνια», Εκδόσεις: Θεμέλιο, (κεφάλαιο: «Εκπαιδευτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης»).
- Παντίδης και Πασιάς (2003). «Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαίδευση. Όψεις, Θεωρήσεις, Προβληματισμοί», Εκδόσεις: Δαρδανός.
- Πασιάς (2006). «Ευρωπαϊκή Ένωση και Εκπαίδευση. Θεσμικός Λόγος και Εκπαιδευτική Πολιτική 1950-1999. Τόμος 1», Εκδόσεις: GUTENBERG.
- Πασιάς (2006). «Ευρωπαϊκή Ένωση και Εκπαίδευση. Η Στρατηγική τη Λισαβόνας: Εκπαιδευτικός Λόγος και Πολιτικές (2000-2006). Τόμος 2», Εκδόσεις: GUTENBERG.
- Τσαούσης (2007). «Η Εκπαιδευτική Πολιτική των Διεθνών Οργανισμών» Εκδόσεις: GUTENBERG.

Και φυσικά...

επιστημονικά άρθρα στο <http://www.heal-link.gr/journals/alphasearch.jsp>

+ περαιτέρω πληροφορίες για τις κοινοτικές δράσεις για την εκπαίδευση στο http://ec.europa.eu/education/index_en.htm

"Η Πολιτική της Ε.Ε. για την Έρευνα και την Τεχνολογία (E&T)"

1. Αποσαφήνιση των εννοιών

Έρευνα , εκπαίδευση, καινοτομία... Το Τρίγωνο της Γνώσης

2. Η έρευνα είναι δημόσιο αγαθό, είναι και ευρωπαϊκό δημόσιο αγαθό;

Διαφορά μεταξύ ιδιωτικού - κοινωνικού οφέλους, υψηλή αβεβαιότητα, αποτυχία αγοράς.
Οικονομίες κλίμακας, αρχή επικουρικότητας, αποφυγή κατακερματισμού, ζητήματα που δεν αφορούν μεμονωμένα κράτη (π.χ. περιβάλλον-ενέργεια), αναγκαιότητα επίτευξης κρίσιμης μάζας, όμως από την άλλη...

... σταθερή η επιθυμία των κρατών μελών να ορίζουν τις επιστημονικές τους προτεραιότητες

3. Ιστορική αναδρομή

EYPATOM, εξωστρεφής δραστηριότητα η E&T, προσπάθεια για κοινή Τεχνολογική Πολιτική ('60), ευρωσκήρυνση

ESPRIT (1984), εκκίνηση Προγραμμάτων Πλαισίου (Π.Π.1 1984-7)

Towards a European Technology Community COM(85) 350 final

Καθιέρωση της E&T ως της τρίτης χρηματοδοτικά σημαντικότερης πολιτικής της ΕΕ

Στρατηγική της Λισαβόνας (2000)

Απόφαση Συμβουλίου Βαρκελώνης (2002)

Εγκαθίδρυση Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (2002)

Ίδρυση Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (2007)

Το επόμενο Π.Π. (2014-2020): Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» (Horizon 2020)

4. Η δράση της Ε.Ε. στην E&T, σήμερα

Η τρίτη σημαντικότερη χρηματοδοτικά δράση της ΕΕ (περίπου 9% κοινοτικού προϋπολογισμού)

Πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» που υποστηρίζει τη χρηματοδότηση ερευνητικών προτάσεων

Συνεργατικά projects σε: συγκεκριμένες θεματικές ενότητες και επιστημονικές περιοχές

υποστήριξη ερευνητικών υποδομών

ενίσχυση ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού

ενίσχυση σύνδεσης της επιστημονικής κοινότητας με τη βιομηχανία

5. Συμβάλλουν αυτές οι δράσεις στην Ευρωπαϊκή ενοποίηση;

Παραδοσιακά ευνοϊκή η ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα E&T, δημιουργία «δικτύου πολιτικής» στο εσωτερικό της πολιτικής, αλλά επικράτηση των εθνικών συμφερόντων και προτιμήσεων για την πολιτική, συνολικά.

6. Πώς επηρεάζουν οι κοινοτικές δράσεις για την έρευνα, τις πολιτικές των κρατών μελών;

Χρηματοδοτικά. Οργανωτικά - θεσμικά.

7. Έχουμε να κάνουμε με Ευρωπαϊκή πολιτική έρευνας ή με κάτι λιγότερο;

Συμπληρωματική αρμοδιότητα. Ανοιχτή μέθοδος συντονισμού.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ):

- Banchoff (2002). “Institutions, Inertia and European Union Research Policy”, *Journal of Common Market Studies*, vol. 40, no. 1, p.p. 1-21.
- Caracostas και Muldur (2007). «Κοινωνία: ο Ανοιχτός Ορίζοντας Έρευνας και Καινοτομίας. Ευρώπη 21ος Αιώνας», Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα.
- European Commission (2000). *Towards a European Research Area*. COM (2000)6. Brussels: EC.
- European Commission (2010). *Europe 2020. A Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth*. COM(2010) 2020 final, Brussels: EC.
- European Commission (2011), *Horizon 2020: The Framework Programme for Research and Innovation*. COM(2011) 808 final, Brussels: EC.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2000). *Δημιουργία του «Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας»: Κατευθυντήριες Γραμμές των Δράσεων της Ένωσης στον Τομέα της Έρευνας (2002-2006)*. COM(2000) 612 τελικό.
- Μαραβέγιας και Τσινισιζέλης (επιμ.) (2007). «Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση. Οργάνωση και Πολιτικές. 50 Χρόνια», Εκδόσεις: Θεμέλιο, (κεφάλαιο: «Η Ερευνητική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης»).
- Μαραβέγιας (επιμ.) (2011) «Εξευρωπαϊσμός στο Μεσογειακό Χώρο», Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη, (κεφάλαιο: «Ένα βήμα πέρα από τον εξευρωπαϊσμό: Η περίπτωση της πολιτικής έρευνας στην Ελλάδα»).
- Μητσός (2007). «Προτεραιότητα στην αναβάθμιση της σημασίας της γνώσης», *Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική*, τεύχος 15, σελ. 80-87.
- Peterson and Sharp (1998). *Technology Policy in the European Union*. London: MacMillan Press.

Και φυσικά...

επιστημονικά άρθρα στο <http://www.heal-link.gr/journals/alphasearch.jsp>

+ περαιτέρω πληροφορίες για τις κοινοτικές δράσεις για την E&T στο <http://ec.europa.eu/research/index.cfm>